

राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना घरबांधणीसाठी वेष्यात येणाऱ्या अग्रिमावर व वाहन खरेदी करव्यासाठी वेष्यात येणाऱ्या अग्रिमावर आकारण्यात येणारे सर्वसाधारण व्याजाचे दर (१९५०-५१ ते १९८७-८८) व दंडनीय व्याजाचे दर (१९५९-६० ते १९९०-९१), व्याजाची रक्कम काढण्याची पद्धत वर्गे संबंधीची संकलित माहिती.

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

परिपत्रक क्रमांक अग्रिम-१०९०/व्याजदर/(३६)/विनियम
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ४ जानेवारी १९९१

परिपत्रक

मुंबई विस्तीय नियम, १९५९ मधील नियम क्रमांक १३३ (सहा) अनुसार, नियम क्रमांक १३४ ते १४१ मध्ये विहित केलेल्या विविध प्रयोजनांसाठी राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांनी घेतलेल्या व्याजी अग्रिमावर आकाराव्याच्या सरळ व्याजाचे दर शासनाने वेळोवेळी काढलेल्या कार्यकारी आदेशांद्वारे विहित केलेले आहेत.

२. गतकाळातील निरनिराळचा आर्थिक वर्षासाठी उपरोक्त प्रयोजनांसाठी विहित केलेले व्याजदर काय आहेत, वसूल कराव्याच्या व्याजाची रक्कम कशी काढावी, याचे मार्गदर्शन करण्यासाठी इत्यादी संबंधात वित्त विभागाकडे अनेक शासकीय कार्यालयांकडून/विभागांकडून वेळोवेळी व सातत्याने विचारणा होत असते. यासंबंधीच्या जुन्या शासन निर्णयाच्या प्रती प्रत्येक शासकीय कार्यालयाला पुरविणे व्यवहार्य नाही. दावाबाबतचे संदर्भ प्रतिसंदर्भ टाळण्याच्या दृष्टीने वर नमद केलेल्या विषयावरील माहिती एकत्रित करून संकलित करण्याची गरज भासल्याने यासंबंधीची माहिती वित्त विभागाने संकलित केली आहे आणि ती यासोबत माहितीकरिता व मार्गदर्शनासाठी जोडली आहे. ही माहिती अशी :—

(१) १९५०-५१ ते १९७३-७४ या आर्थिक वर्षासाठी घरबांधणी अग्रिमावर व इतर सर्व अग्रिमावर आकाराव्याचे सरळ व्याजाचे दर दर्शविणारे “विवरणपत्र-अ” सोबत जोडले आहे.

(२) १९७४-७५ ते १९७७-७८ या आर्थिक वर्षासाठी वरील (१) मधील प्रयोजनांसाठी विहित केलेले सरळ व्याजाचे दर दर्शविणारे “विवरणपत्र-ब” सोबत जोडले आहे.

(३) १९७८-७९ ते १९८७-८८ या आर्थिक वर्षासाठी अग्रिमावर आणि मोठार गाडीखेरीज अन्य वाहनांच्या खरेदीसाठी घेतलेल्या अग्रिमावर आकाराव्याचे सरळ व्याजाचे दर दर्शविणारे “विवरणपत्र-क” सोबत जोडले आहे.

(४) घरबांधणी अग्रिमावर सरळ व्याजाच्या निरनिराळचा दराने देय व्याज परिगणन करण्याची रीत (सूत्रासह) विस्ताराने दर्शविणारे “परिशिष्ट-एक” सोबत जोडले आहे.

(५) वाहन खरेदीसाठी दिलेल्या अग्रिमावर सरळ दराने देय व्याज परिगणन करण्याचे सूत्र व रीत दर्शविणारे “परिशिष्ट-दोन” सोबत जोडले आहे.

(६) अग्रिम मंजर करताना विहित केलेल्या अटीचे व शर्टीचे पालन न केल्यास किंवा अग्रिमाच्या व त्यावरील सरळ दराने देय व्याजाच्या परतफेडीच्या वेळापत्रकाचे पालन करण्यात कसूर (डिफॉल्ट) झाल्यास नियमानुसार देय दंडनीय व्याजाचे दर दर्शविणारे “विवरणपत्र-ड” सोबत जोडले आहे.

(७) उपरोक्त विषयासंबंधी “अग्रिम मंजूर करणाऱ्या प्राधिकाऱ्यांसाठी महत्वाच्या मार्गदर्शक सूचना” “परिशिष्ट-तीन” मध्ये दिल्या आहेत.

३. सोबत जोडलेल्या विवरणपत्रात नमद केलेल्या शासन निर्णयाच्या परिपत्रकांच्या व अधिसूचनांच्या १९८६ पूर्वीच्या प्रती वित्त विभागात उपलब्ध नाहीत व म्हणून त्या शासकीय कार्यालयांना पुरवणे शक्य होणार नाही [याची कृपया नोंद घ्यावी].

४. सोबत व्याजाच्या विवरणपत्रात संकलित चेलेली माहिती महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) एक, महाराष्ट्र, मुंबई, यांनी पाहिलेली आहे आणि त्यांनी केलेल्या सूचनांचा अंतर्भवित आवश्यक तेथे करण्यात आला आहे.

संकलित माहितीमध्ये काही महत्वाचे दोष आढळल्यास वित्त विभागाला अवश्य कळवावे.

दिनकर पत्की,
कार्यालय अधिकारी,
वित्त विभाग.

सहपत्र.—विवरणपत्र “अ”, “ब”, “क” आणि “ड”.

परिशिष्ट “एक”, “दोन” आणि “तीन”.

प्रत :

सर्व संबंधिताना,
राज्यपाल यांचे सचिव,
मुख्य मंत्री यांचे सचिव,
मंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव,
राज्यमंत्री (वित्त) यांचे स्वीय सहायक,
मंत्रालयातील सर्व प्रशासनिक विभागांचे सचिव,
* प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ शास्त्रा), मुंबई,
* प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शास्त्रा), मुंबई,
* सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
* सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
* प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मादाम कामा रोड, मुंबई,
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) एक, महाराष्ट्र, मुंबई,
महालेखापाल (लेखापरीक्षा) एक, महाराष्ट्र, मुंबई,
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) दोन, महाराष्ट्र, नागपूर,
महालेखापाल (लेखापरीक्षा) दोन, महाराष्ट्र, नागपूर,
अधिदान व लेखा अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई,
वरिष्ठ कोषागार अधिकारी, पुणे/नागपूर/औरंगाबाद/नाशिक/अमरावती,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व उप कोषागार अधिकारी,
संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई,
उप संचालक, लेखा व कोषागारे, पुणे/नाशिक/नागपूर/औरंगाबाद,
मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, कोकण भवन, नवी मुंबई ४०० ६१४,
विशेष आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, महाराष्ट्र सदन, कोर्पनिकस रोड, नवी दिल्ली ११० ००१,
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
मंत्रालयाच्या विविध प्रशासकीय विभागांच्या नियंत्रणाखालील इतर सर्व विभाग प्रमुख, प्रादेशिक कार्यालय प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
सर्व जिल्हा परिषदांच्या अर्थ विभागातील मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी,
जनसंपर्क अधिकारी, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,
वित्त विभागातील सर्व अधिकारी,
वित्त विभागातील सर्व कार्यासने (ग्रंथालयात ५ प्रती),
विवड नस्ती, विनियम,
प्रकरण क्रमांक (३६/९०) विनियम.

* पत्राद्वारे.

STATEMENT 'A'

FINANCE DEPARTMENT/VINYAM

Statement showing rates of interest on various advances sanctioned from F. Y. 1950-51 to 1973-74

Serial No.	Number and the date of the Government Resolution, Finance Department.	Year	All Advances EXCEPT H.B.A. (Per cent, per annum)	House Building Advance (Per cent, per annum)	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	No. 2818, dated 19th May 1950 ..	1950-51 ..	3.25	4	Under F. R. 293-A (vi).
2	No. 2818, dated 18th April 1951 ..	1951-52 ..	3.50	4	Do.
3	No. 2818, dated 17th April 1952 ..	1952-53 ..	3.50	4	Do.
4	No. 2818, dated 10th April 1953 ..	1953-54 ..	4	4.50	Do.
5	No. MCA. 1354, dated 30th April 1954 ..	1954-55 ..	4	4.50	Do.
6	No. MCA. 1354, dated 11th April 1955 ..	1955-56 ..	4	4.50	Do.
7	No. MCA. 1356, dated 14th May 1956 ..	1956-57 ..	4	4.50	Do.
8	No. MCA. 1357/F-1, dated 9th April 1957 ..	1957-58 ..	4	4.50	Do.
9	No. MCA. 1357/F-1, dated 31st March 1958 ..	1958-59 ..	4.25	4.75	GR, dated 31st March 1958 extended upto 31st March 1960.
10	No. MAC. 1359/F-4, dated 14th April 1959 ..	1959-60 ..	4.25	4.75	GR, dated 31st March 1958 extended upto 31st March 1961.
11	No. MCA. 1360/F-4, dated 18th March 1960 ..	1960-61 ..	4.25	4.75	GR, dated 31st March 1958 extended upto 31st March 1962.
12	No. MCA. 1361/VII, dated 4th April 1961 ..	1961-62 ..	4.25	4.75	GR, dated 31st March 1958 extended upto 31st March 1963.
13	No. MCA. 1362/1896-VII, dated 28th July 1962 ..	1962-63 ..	4.25	4.75	Under BFR 133(vi)
14	No. MCA. 1363/6659/VII, dated 5th June 1963 ..	1963-64 ..	4.50	5	Do.
15	No. MCA. 1364/6659/VII, dated 4th September 1964 ..	1964-65 ..	4.75	5.25	Do.
16	No. MCA. 1364/109172/VII, dated 13th September 1965 ..	1965-66 ..	5.75	6	Do.
17	No. MCA. 1364/141823/VII, dated 25th October 1966 ..	1966-67 ..	5.75	6	Do.
18	No. MCA. 1367/116549/1148/VII, dated 30th September 1966 ..	1967-68 ..	6	6.25	Do.
19	No. MCA. 1368/1860/VII, dated 4th September 1968 ..	1968-69 ..	6	6.25	Under BFR 133(vi)
20	No. MCA. 1368/1685/VII, dated 20th August 1969 ..	1969-70 ..	6	6.25	Do.
21	No. MCA. 1370/1419/VII, dated 28th July 1970 ..	1970-71 ..	6	6.25	Do.
22	No. MCA. 1371/1496/VII, dated 10th August 1971 ..	1971-72 ..	6	6.25	Do.
23	No. MCA. 1072/572/F-1, dated 4th September 1972 ..	1972-73 ..	6	6.25	Do.
24	No. MCA. 1073/17/F-1, dated 1st September 1973 ..	1973-74 ..	6	6.25	Do.

STATEMENT 'B'

FINANCE DEPARTMENT/VINIVAM

Statement showing rates of interest on various advances sanctioned from F.Y. 1974-75 to 1977-78

Serial No.	Number and the date of the Government Resolution, Finance Department	Year	House Building Advance (Percent, per annum)	H.B.A. and all other advances (Motor car, Scooter, Motor cycle and other conveyances) (Per cent, per annum)	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
25	No. MCA. 1074/1027/F-1, dated 6th September, 1974.	1974-75	....	6.50%	Under BFR 133 (v)
26	No. MCA. 1075/112/(143)/GEN-5, dated 16th February 1976.	1975-76	(1) Upto Rs. 25,000 (2) Between 25,001 to Rs. 50,000 (3) Between 50,001 to Rs. 90,000	7% 8% 10%	(A) Under B.F.R. 133(vi) (B) In the process of recovery the costlier portion of the advance carrying the higher rate of interest should be treated as having been refunded first.
27	No. MCA. 1076/1423/920/GEN-5, dated 12th November 1976.	1976-77	(1) Upto Rs. 25,000 (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000. (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 90,000.	7% 8% 10%	(A) (B) Do. Do.
28	No. MCA. 1078/141/108/GEN-5, dated 31st March 1978.	1977-78	(1) Upto Rs. 25,000 (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000. (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 90,000.	6.50% 8% 10%	(A) (B) Do. Do.

N.B.— From the financial Year 1978-79 the system of prescribing interest rates has undergone change. Interest-rates for H.B.A. are prescribed separately and interest-rates for All conveyances except Motor-Car (i.e. Scooter, Motor cycle, Bicycle) are prescribed separately. Hence there is change in the columns and the number of columns from Sr. No. 29 onwards.

STATEMENT 'C'
Statement showing rates of interest on various advances from F. Y. 1978-79 to 1987-88

Serial No.	Number and date of the Government Resolution, Finance Department	Year	All conveyances EXCEPT Motor-car (i.e. Scooter, Motor-cycle, Bicycles.) (per annum)	House Building Advance	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
29-A.	No. MCA. 1079/127/125/GEN-5, dated 3rd May 1979.	1978-79	6.75%	....	Under BFR. 133 (vi).
29-B.	No. MCA. 1079/127/125/GEN-5, dated 3rd May 1979.	1978-79	....	(1) Upto Rs. 25,000—6.50% (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000—8% (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 90,000—10%	(A) Under BFR 133 (vi). (B) In the process of recovery the costlier portion of the advance carrying the higher rate of interest should be treated as having been refunded first
30-A.	(i) No. MCA. 1080/CR. 35/GEN-5, dated 30th January 1980. (ii) No. MCA. 1080/CR. 247/GEN-5, dated 28th April 1980.	1979-80	6.75% (temporary) 6.75% (final)	....	(A) Do.
30-B.	No. HBA. 1080/CR. 68/GEN-5, dated 27th February 1980.	1979-80	....	(1) Upto Rs. 25,000—6.50% (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000—8% (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 90,000—10%	(A) Do. (B) Do.
31-A.	No. MCA. 1081/CR. 102/GEN-5, dated 7th March 1981.	1980-81	7%	....	(A) Do.
31-B.	No. HBA. 1081/CR. 140/GEN-5, dated 8th January 1982.	1980-81	....	(1) Upto Rs. 25,000—6.50% (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000—8% (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 90,000—10%	(A) Do. (B) Do.
32-A.	No. MCA. 1081/CR. 784/GEN-5, dated 15th June 1982.	1981-82	7.50%	....	(A) Do.
32-B.	No. HBA. 1081/CR. 783/GEN-5, dated 12th March 1982.	1981-82	....	(1) Upto Rs. 25,000—7% (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000—8.50% (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 90,000—10.50%	(A) Do. (B) Do.
33-A.	No. MCA. 1082/CR. 790/GEN-5, dated 16th May 1983.	1982-83	8.50%	....	Please see sr. No. 36.
33-B.	No. HBA. 1082/CR. 789/GEN-5, dated 17th January 1983.	1982-83	....	(1) Upto Rs. 25,000—7% (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000—8.50% (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 90,000—10.50%	(A) Do. (B) Do.

Please see Sr. No. 36.

STATEMENT 'C'—contd.

Serial No.	Number and date of the Government Resolution, Finance Department	Year	All conveyances EXCEPT Motor-car (i.e. Scooter, Motor-cycle, Bicycles.)	House Building Advance	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
34-A. No. MCA. 1083/CR. 504/GEN-5, dated 4th June 1984.	1983-84	9.50 %	....	(A) Do.	
34-B. No. HBA. 1084/CR. 178/GEN-5, dated 7th July 1984.	1983-84	....	(1) Upto Rs. 25,000—7% (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000—8.50% (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 90,000—10.50%	(A) (B) Please see Sr. No. 36	(A) Do. Do.
35-A. No. MCA. 1084/CR. 660/GEN-5, dated 10th June 1985.	1984-85	10%	....	(A) Do.	
35-B. No. HBA. 1084/CR. 178/GEN-5, dated 7th July 1984.	1984-85	....	(1) Upto Rs. 25,000—7% (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000—8.50% (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 75,000—10.50% (4) Between Rs. 75,001 to Rs. 1,25,000—12%	(A) (B) Please see Sr. No. 36	(A) Do. Do.
36. No. HBA. 1086/CR. 277/GEN-5, dated 5th March 1986.	Effective from 1st June 1981 until further orders.	....	(1) Upto Rs. 25,000—7% (2) Between Rs. 25,001 to Rs. 50,000—7.50% (3) Between Rs. 50,001 to Rs. 75,000—8% (4) Between Rs. 75,001 to Rs. 1,00,000—8.50% (5) Between Rs. 1,00,001 to Rs. 1,25,000—9%	(A) (B) (C) These rates are applicable w.e.f. 1st June 1981 until further orders.)	(A) Do. Do.
37. No. MCA. 1086/CR. 274/GEN-5, dated 12th June 1986.	1985-86	11%	....	(A) Do.	
38. No. MCA. 1086/CR. 815/Koshagar-6, dated 19th January 1987.	1986-87	7.50 %	....	(A) Do.	
39. No. ADV. 1188/CR. 35/Koshagar-6, dated 30th March 1988.	1987-88	8 %	....	(A) Do.	

STATEMENT 'D'

*Statement showing penal rate of interest on interest bearing advances sanctioned to State Government servants
(Years : 1959-60 to 1990-91)*

Serial No.	Number and Date of the Government Notification, Finance Department	Maharashtra Government Gazette		Rate per cent	
		Part	Page No.	Range	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	.....	.....	.....	8 to 10	Embodyed in Rule 124 (b) of the Bombay Financial Rules, 1959 (Financial Publication No. I) and Rule 14 (g) in Appendix 26 thereof.
2	No. IRI-1067/(2287)-67-VII, dated 23rd December 1967.	..	IV-A	12	10 to 12.50 B. F. R. 124 (b) amended.
3	No. FNR. 1083/GR-627/GEN-5, Dated 17th June 1984.	..	IV-A	521	14.50 to 17 B. F. R. 124 (b) amended.
4	No. HBA. 1085/CR. 62/GEN-5, dated 17th July 1985.	..	IV-A	604	14.50 to 17 Rule 14 (g) of Appendix 26 of the B. F. R. 1959 amended.

Note.—(i) The penal rate of interest should be charged in lieu of the rate of interest charged. [BFR 124 (b)]

- (ii) The authority which sanctions the loan/advance may enforce penal rate of compound interest upon all overdue instalments of interest or principal and interest.*
- (iii) The penal rate should not be less than the minimum rate prescribed or should not be more than the maximum rate prescribed for the purpose.*
- (iv) The authority sanctioning the advance should specifically mention in the body of the order that in case of any default in repayment as per the prescribed manner, the Government servant shall be liable to be charged the penal rate of interest as per the rules in force.*

परिशिष्ट-एक

घरबांधणी अग्रिमावर देय सरल व्याजाची रक्कम काढण्याची रोत

गृहित धरलेल्या बाबी (assumption made) —

- (१) अधिकांच्याला एकूण रु. १,२५,००० अग्रीम मंजूर करण्यात आलेला होता.
- (२) अग्रिमाची रक्कम पुढे नमूद केलेल्या तारखांना हप्त्याहप्त्याने प्रत्यक्षपणे वितरित करण्यात आली.

वितरित केलेल्या अग्रिमाची रक्कम	वितरणाची तारीख
रुपये	
२७,००० ..	२९ मार्च १९८४
४,२५० ..	२० फेब्रुवारी १९८५
३१,२५० ..	२ मार्च १९८५
५०,००० ..	२५ मार्च १९८५
<u>१२,५०० ..</u>	<u>१५ नोव्हेंबर १९८५</u>
<hr/> एकूण ..	<hr/> ५ हप्ते

(३) व्याजाचा दर पुढे दर्शविल्याप्रमाणे आहे :—

घरबांधणी अग्रिमाची रक्कम	व्याजाचा दर द. सा. द. शे.
रुपये	
(अ) रु. २५,००० पर्यंत ..	७ टक्के
(ब) रु. २५,००१ ते रु. ५०,००० पर्यंत ..	७.५० टक्के
(क) रु. ५०,००१ ते ७५,००० पर्यंत ..	८ टक्के
(ड) रु. ७५,००१ ते १,००,००० पर्यंत ..	८.५० टक्के
(इ) रु. १,००,००१ ते १,२५,००० पर्यंत ..	९ टक्के

टीप.—अग्रिमाची वसूली करताना जास्त दराचे व्याज असलेल्या अग्रिमाचा खर्चीक भाग प्रथम वसूल करण्यात आला असेल असे समजण्यात यावे ही दिनांक ५ मार्च १९८६ च्या कार्यकारी आदेशातील तरतूद विचारात घेतली आहे.

(४) अग्रिमाच्या मुद्दलाची वसूली दरमहा रूपये ७५० प्रमाणे १६६ समान मासिक हप्त्यात (E.M.I.) व उर्वरित रूपये ५०० मुद्दलाची वसूली १६७ व्या हप्त्यात करावयाची आहे.

(५) अग्रिमावरील व्याजाची वसूली मुद्दलाची वसूली संपत्यानंतरच्या महिन्यापासून एकूण ४२ मासिक हप्त्यात करावयाची आहे.

(६) माहे सप्टेंबर १९८५ चा पगार दिनांक १ ऑक्टोबर १९८५ रोजी वितरित केला.

(७) प्रत्येक महिन्याच्या अखेरच्या तारखेला अधिकांच्याने देणे असलेल्या अग्रिमाच्या बाकी मुद्दलाच्या रकमेवर विहित दराने व्याज देय राहील.

(८) सप्टेंबर १९८५ महिन्याच्या [अग्रिमाचा पहिला हप्ता ज्या तारखेला (म्हणजे दिनांक २९ मार्च १९८४) ला वितरित केला त्या तारखेपासून १८ वा महिना] पगारातून अग्रिमाच्या मुद्दलाच्या वसूलीस प्रारंभ करण्यात आला.

(९) वसूलीच्या प्ररंभापासून ते वसूली पूर्ण होईपर्यंत अधिकांच्यांकडून परतफेडीमध्ये कोणतीही कस्तूर (डिफॉल्ट) झालेली नाही.

(१०) अधिकांच्याने अग्रिमाच्या मुद्दलाची व त्यावरील व्याजाची परतफेड अगदी विहित हप्त्यानुसार केली आहे; कोणत्याही वेळी आगाऊ भरणा करून परतफेड अगोदर केलेली नाही.

(११) अधिकारी दिनांक १ सप्टेंबर २००३ रोजी नियत वयोमानानुसार सेवानिवृत्त होणार आहे. (अधिकांच्यांची जन्मतारीख दिनांक १० ऑगस्ट १९४५ अशी आहे.)

MODEL CALCULATIONS

व्याजाची परिणामा

Month प्रगताचा महिना	@7% (A)	@7.50% (B)	@8% (C)	@8.50% (D)	@9% (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
	Interest Bearing Balance at the end of each month दर महिना अखेरीस व्याजी शिल्षक					
1984						
March (29th)	25,000 (I) (First instalment of Rs. 27,000)	2,000 (I)	..	..	..	..
April	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
May	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
June	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
July	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
August	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
September	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
October	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
November	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
December	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
1985						
January	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
February (20th)	.. 25,000	2,000	..	..	..	..
		4,250 (II)	(Second instalment of Rs. 4,250)			
Total	.. 3,00,000 (A-1)	28,250 (B-1)	(C-1)	(D-1)	(E-1)	..

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of instalment (No. of instalment)
	Interest	Bearing	Balance			
1985						
March (2nd)	.. 25,000	6,250	12,500 (III)	25,000	12,500 (IV)	(Third instalment of Rs. 31,250)
		18,750 (III)	12,500 (IV)	25,000 (IV)	12,500 (IV)	(Fourth instalment of Rs. 50,000)
April	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	12,000
May	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	12,500
June	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	12,500
July	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	12,500
August	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	12,500
September	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	12,500
October	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	11,750 (Recovery starts)	(-750) (1/166)
November (15th)	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	11,000	{ (-750) 12,500(V) } (2/166)
December	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	22,750	(-750) (3/166)
1986						
January	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	22,000	(-750) (4/166)
February	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	21,250	(-750) (5/166)
Total	.. 3,00,000 (A-2)	3,00,000 (B-2)	3,00,000 (C-2)	3,00,000 (D-2)	1,88,750 (E-2)	(-3,750) (Progressive)

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment
	Interest	Bearing	Balance		(No. of Instalment)	
1986						
March	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	20,500	<u>(—750)</u> <u>(6/166)</u>
April	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	19,750	<u>(—750)</u> <u>(7/166)</u>
May	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	19,000	<u>(—750)</u> <u>(8/166)</u>
June	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	18,250	<u>(—750)</u> <u>(9/166)</u>
July	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	17,500	<u>(—750)</u> <u>(10/166)</u>
August	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	16,750	<u>(—750)</u> <u>(11/166)</u>
September	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	16,000	<u>(—750)</u> <u>(12/166)</u>
October	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	15,250	<u>(—750)</u> <u>(13/166)</u>
November	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	14,500	<u>(—750)</u> <u>(14/166)</u>
December	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	13,750	<u>(—750)</u> <u>(15/166)</u>
1987						
January	25,000	25,000	25,000	25,000	13,000	<u>(—750)</u> <u>(16/166)</u>
February	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	12,250	<u>(—750)</u> <u>(17/166)</u>
Total ..	3,00,000 (A-3)	3,00,000 (B-3)	3,00,000 (C-3)	3,00,000 (D-3)	1,96,500 (E-3)	<u>(—12,750)</u> <u>(Progressive)</u>

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent. (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of instal'ment (No. of instalment)
	Interest Bearing Balance					
1987						
March	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	11,500	<u>(—750)</u> <u>(18/166)</u>
April	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	10,750	<u>(—750)</u> <u>(19/166)</u>
May	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	10,000	<u>(—750)</u> <u>(20/166)</u>
June	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	9,250	<u>(—750)</u> <u>(21/166)</u>
July	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	8,500	<u>(—750)</u> <u>(22/166)</u>
August	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	7,750	<u>(—750)</u> <u>(23/166)</u>
September	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	7,000	<u>(—750)</u> <u>(24/166)</u>
October	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	6,250	<u>(—750)</u> <u>(25/166)</u>
November	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	5,500	<u>(—750)</u> <u>(26/166)</u>
December	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	4,750	<u>(—750)</u> <u>(27/166)</u>
1988						
January	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	4,000	<u>(—750)</u> <u>(28/166)</u>
February	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	3,250	<u>(—750)</u> <u>(29/166)</u>
Total	.. 3,00,000 <u>(A—4)</u>	3,00,000 <u>(B—4)</u>	3,00,000 <u>(C—4)</u>	3,00,000 <u>(D—4)</u>	88,500 <u>(E—4)</u>	<u>(—21,750)</u> <u>(Progressive)</u>

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
	Interest Bearing Balance					
1988						
March	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	2,500	<u>(—750)</u> <u>(30/166)</u>
April	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	1,750	<u>(—750)</u> <u>(31/166)</u>
May	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	1,000	<u>(—750)</u> <u>(32/166)</u>
June	.. 25,000	25,000	25,000	25,000	(250) (34/166 pt.)	<u>(—750)</u> <u>(33/166)</u>
July	25,000	25,000	25,000	(24,500)	....	<u>(—250)</u> <u>(—500)</u> <u>(34/166 pt.)</u>
August	.. 25,000	25,000	25,000	23,750	....	<u>(—750)</u> <u>(35/166)</u>
September	.. 25,000	25,000	25,000	23,000	....	<u>(—750)</u> <u>(36/166)</u>
October	.. 25,000	25,000	25,000	22,250	....	<u>(—750)</u> <u>(37/166)</u>
November	.. 25,000	25,000	25,000	21,500	....	<u>(—750)</u> <u>(38/166)</u>
December	.. 25,000	25,000	25,000	20,750	....	<u>(—750)</u> <u>(39/166)</u>
1989						
January	.. 25,000	25,000	25,000	20,000	....	<u>(—750)</u> <u>(40/166)</u>
February	.. 25,000	25,000	25,000	19,250	....	<u>(—750)</u> <u>(41/166)</u>
Total	.. 3,00,000 (A—5)	3,00,000 (B—5)	3,00,000 (C—5)	2,75,000 (D—5)	5,500 (E—5)	(—30,750) (Progressive)

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
	Interest Bearing Balance					
1989						
March	..	25,000	25,000	25,000	18,500	.... <u>(—750)</u> <u>(42/166)</u>
April	..	25,000	25,000	25,000	17,750	.... <u>(—750)</u> <u>(43/166)</u>
May	..	25,000	25,000	25,000	17,000	.... <u>(—750)</u> <u>(44/166)</u>
June	..	25,000	25,000	25,000	16,250	.... <u>(—750)</u> <u>(45/166)</u>
July	..	25,000	25,000	25,000	15,500	.... <u>(—750)</u> <u>(46/166)</u>
August	..	25,000	25,000	25,000	14,750	.... <u>(—750)</u> <u>(47/166)</u>
September	..	25,000	25,000	25,000	14,000	.... <u>(—750)</u> <u>(48/166)</u>
October	..	25,000	25,000	25,000	13,250	.... <u>(—750)</u> <u>(49/166)</u>
November	..	25,000	25,000	25,000	12,500	.... <u>(—750)</u> <u>(50/166)</u>
December	..	25,000	25,000	25,000	11,750	.... <u>(—750)</u> <u>(51/166)</u>
1990						
January	..	25,000	25,000	25,000	11,000	.... <u>(—750)</u> <u>(52/166)</u>
February	..	25,000	25,000	25,000	10,250	.... <u>(—750)</u> <u>(53/166)</u>
Total	..	3,00,000 (A-6)	3,00,000 (B-6)	3,00,000 (C-6)	1,72,500 (D-6)	.... <u>(—39,750)</u> (Progressive) (E-6)

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
	Interest Bearing Balance					
1990						
March	.. 25,000	25,000	25,000	9,500	....	<u>(—750)</u> <u>(54/166)</u>
April	.. 25,000	25,000	25,000	8,750	....	<u>(—750)</u> <u>(55/166)</u>
May	.. 25,000	25,000	25,000	8,000	....	<u>(—750)</u> <u>(56/166)</u>
June	.. 25,000	25,000	25,000	7,250	....	<u>(—750)</u> <u>(57/166)</u>
July	.. 25,000	25,000	25,000	6,500	....	<u>(—750)</u> <u>(58/166)</u>
August	.. 25,000	25,000	25,000	5,750	....	<u>(—750)</u> <u>(59/166)</u>
September	.. 25,000	25,000	25,000	5,000	....	<u>(—750)</u> <u>(60/166)</u>
October	.. 25,000	25,000	25,000	4,250	....	<u>(—750)</u> <u>(61/166)</u>
November	.. 25,000	25,000	25,000	3,500	....	<u>(—750)</u> <u>(62/166)</u>
December	.. 25,000	25,000	25,000	2,750	....	<u>(—750)</u> <u>(63/166)</u>
1991						
January	.. 25,000	25,000	25,000	2,000	....	<u>(—750)</u> <u>(64/166)</u>
February	.. 25,000	25,000	25,000	1,250	....	<u>(—750)</u> <u>(65/166)</u>
Total	.. 3,00,000 (A—7)	3,00,000 (B—7)	3,00,000 (C—7)	64,500 (D—7)	.... (E—7)	<u>(—48,750)</u> <u>(Progressive)</u>

Month		@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
		Interest Bearing Balance					
1991							
March	..	25,000	25,000	25,000	(500) (67/166Pt)	....	(—750) (66/166)
April	..	25,000	25,000	(24,750)	....	....	(—500) (—250) (67/166Pt)
May	..	25,000	25,000	24,000	....	....	(—750) (68/166)
June	..	25,000	25,000	23,250	....	....	(—750) (69/166)
July	..	25,000	25,000	22,500	....	....	(—750) (70/166)
August	..	25,000	25,000	21,750	....	....	(—750) (71/166)
September	..	25,000	25,000	21,000	....	....	(—750) (72/166)
October	..	25,000	25,000	20,250	....	....	(—750) (73/166)
November	..	25,000	25,000	19,500	....	....	(—750) (74/166)
December	..	25,000	25,000	18,750	....	....	(—750) (75/166)
1992							
January	..	25,000	25,000	18,000	....	....	(—750) (76/166)
February	..	25,000	25,000	17,250	....	....	(—750) (77/166)
Total	..	3,00,000 (A—8)	3,00,000 (B—8)	2,56,000 (C—8)	500 (D—8)	.... (E—8)	(—57,750) (Progressive)

Month		@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
		Interest Bearing Balance					
1992							
March	..	25,000	25,000	16,500	....	....	(—750) (78/166)
April	..	25,000	25,000	15,750	....	....	(—750) (79/166)
May	..	25,000	25,000	15,000	....	....	(—750) (80/166)
June	..	25,000	25,000	14,250	....	....	(—750) (81/166)
July	..	25,000	25,000	13,500	....	....	(—750) (82/166)
August	..	25,000	25,000	12,750	....	....	(—750) (83/166)
September	..	25,000	25,000	12,000	....	....	(—750) (84/166)
October	..	25,000	25,000	11,250	....	....	(—750) (85/166)
November	..	25,000	25,000	10,500	....	....	(—750) (86/166)
December	..	25,000	25,000	9,750	....	....	(—750) (87/166)
1993							
January	..	25,000	25,000	9,000	....	....	(—750) (88/166)
February	..	25,000	25,000	8,250	....	....	(—750) (89/166)
Total	..	3,00,000 (A—9)	3,00,000 (B—9)	1,48,500 (C—9)	.... (D—9)	.... (E—9)	(—66 750) (Progressive)

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
	Interest Bearing Balance					
1993						
March	..	25,000	25,000	7,500	....	.... <u>(-750)</u> <u>(90/166)</u>
April	..	25,000	25,000	6,750	....	.... <u>(-750)</u> <u>(91/166)</u>
May	..	25,000	25,000	6,000	....	.... <u>(-750)</u> <u>(92/166)</u>
June	..	25,000	25,000	5,250	....	.... <u>(-750)</u> <u>(93/166)</u>
July	..	25,000	25,000	4,500	....	.... <u>(-750)</u> <u>(94/166)</u>
August	..	25,000	25,000	3,750	....	.... <u>(-750)</u> <u>(95/166)</u>
September	..	25,000	25,000	3,000	....	.... <u>(-750)</u> <u>(96/166)</u>
October	..	25,000	25,000	2,250	....	.... <u>(-750)</u> <u>(97/166)</u>
November	..	25,000	25,000	1,500	....	.... <u>(-750)</u> <u>(98/166)</u>
December	..	25,000	25,000	750	....	.... <u>(-750)</u> <u>(99/166)</u>
1994						
January	..	25,000	25,000	(....)	....	.... <u>(-750)</u> <u>(100/166)</u>
February	..	25,000	(24,250)	....	....	.... <u>(-750)</u> <u>(101/166)</u>
Total	..	3,00,000 (A-10)	2,99,250 (B-10)	41,250 (C-10)	.... (D-10)	.... (E-10) <u>(-75,750)</u> <u>(Progressive)</u>

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
	Interest Bearing Balance					
1994						
March	..	25,000	23,500	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(102/166)</u>
April	..	25,000	22,750	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(103/166)</u>
May	..	25,000	22,000	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(104/166)</u>
June	..	25,000	21,250	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(105/166)</u>
July	..	25,000	20,500	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(106/166)</u>
August	..	25,000	19,750	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(107/166)</u>
September	..	25,000	19,000	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(108/166)</u>
October	..	25,000	18,250	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(109/166)</u>
November	..	25,000	17,500	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(110/166)</u>
December	..	25,000	16,750	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(111/166)</u>
1995						
January	..	25,000	16,000	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(112/166)</u>
February	..	25,000	15,250	....	....	.... <u>(—750)</u> <u>(113/166)</u>
Total	....	3,00,000 (A—11)	2,32,500 (B—11)	.... (C—11)	.... (D—11)	.... (E—11) <u>(—84,750)</u> <u>(Progressive)</u>

Month		@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	@Amount of Instalment (No. of instalment)
		Interest Bearing Balance					
1995							
March	..	25,000	14,500	....	....	....	(—750) (114/166)
April	..	25,000	13,750	....	....	....	(—750) (115/166)
May	..	25,000	13,000	....	....	....	(—750) (116/166)
June	..	25,000	12,250	....	....	....	(—750) (117/166)
July	..	25,000	11,500	....	....	....	(—750) (118/166)
August	..	25,000	10,750	....	....	....	(—750) (119/166)
September	..	25,000	10,000	....	....	....	(—750) (120/166)
October	..	25,000	9,250	....	....	....	(—750) (121/166)
November	..	25,000	8,500	....	....	....	(—750) (122/166)
December	..	25,000	7,750	....	....	....	(—750) (123/166)
1996							
January	..	25,000	7,000	....	....	....	(—750) (124/166)
February	..	25,000	6,250	....	....	....	(—750) (125/166)
Total	..	3,00,000 (A—12)	1,24,500 (B—12)	.... (C—12)	.... (D—12)	.... (E—12)	(—93,750) (Progressive)

Month		@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of instalment (No. of instalment)
		Interest Bearing Balance					
1996							
March	..	25,000	5,500	....	....	....	(—750) (126/166)
April	..	25,000	4,750	....	....	....	(—750) (127/166)
May	..	25,000	4,000	....	....	....	(—750) (128/166)
June	..	25,000	3,250	....	....	....	(—750) (129/166)
July	..	25,000	2,500	....	....	....	(—750) (130/166)
August	..	25,000	1,750	....	....	....	(—750) (131/166)
September	..	25,000	1,000	....	....	....	(—750) (132/166)
October	..	25,000	(250) (134/166 Pt.)	....	....	....	(—750) (133/166)
November	..	(24,500)	....	....	....	....	(—250) (—500) (134/166) (Part)
December	..	23,750	....	....	....	....	(—750) (135/166)
1997							
January	..	23,000	....	....	....	....	(—750) (136/166)
February	..	22,250	....	....	....	....	(—750) (137/166)
Total	..	2,93,500 (A—13)	23,000 (B—13)	.... (C—13)	.... (D—13)	.... (E—13)	(—1,02,750) (Progressive)

Month	@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of Instalment (No. of instalment)
	Interest Bearing Balance					
1997						
March	..	21,500	....	....	....	(—750) <u>(138/166)</u>
April	..	20,750	....	....	....	(—750) <u>(139/166)</u>
May	..	20,000	....	....	....	(—750) <u>(140/166)</u>
June	..	19,250	....	....	....	(—750) <u>(141/166)</u>
July	..	18,500	....	....	....	(—750) <u>(142/166)</u>
August	..	17,750	....	....	....	(—750) <u>(143/166)</u>
September	..	17,000	....	....	....	(—750) <u>(144/166)</u>
October	..	16,250	....	....	....	(—750) <u>(145/166)</u>
November	..	15,500	....	....	....	(—750) <u>(146/166)</u>
December	..	14,750	....	....	....	(—750) <u>(147/166)</u>
1998						
January	..	14,000	....	....	....	(—750) <u>(148/166)</u>
February	..	13,250	....	....	....	(—750) <u>(149/166)</u>
Total	..	2,08,500 (A—14)	.... (B—14)	.... (C—14)	.... (D—14)	.... (E—14) (—1,11,750) (Progressive)

Month		@7 per cent (A)	@1.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of instalment (No. of instalment)
		Interest Bearing Balance					
1998							
March	..	12,500	....	....	....	....	(—750) (150/166)
April	..	11,750	....	....	....	....	(—750) (151/166)
May	..	11,000	....	....	....	....	(—750) (152/166)
June	..	10,250	....	....	....	....	(—750) (153/166)
July	..	9,500	....	....	....	....	(—750) (154/166)
August	..	8,750	....	....	....	....	(—750) (155/166)
September	..	8,000	....	....	....	....	(—750) (156/166)
October	..	7,250	....	....	....	....	(—750) (157/166)
November	..	6,500	....	....	....	....	(—750) (158/166)
December	..	5,750	....	....	....	....	(—750) (159/166)
1999							
January	..	5,000	....	....	....	....	(—750) (160/166)
February	..	4,250	....	....	....	....	(—750) (161/166)
Total	..	1,00,500	....	....	....	....	(—1,20,750) (A—15) (B—15) (C—15) (D—15) (E—15) (Progressive)

Month		@7 per cent (A)	@7.50 per cent (B)	@8 per cent (C)	@8.50 per cent (D)	@9 per cent (E)	Amount of instalment (No. of instalment)
		Interest Bearing Balance					
1999							
March	..	3,500	....	....	....	....	(—750) (162/166)
April	..	2,750	....	....	....	....	(—750) (163/166)
May	..	2,000	....	....	....	....	(—750) (164/166)
June	..	1,250	....	....	....	....	(—750) (165/166)
July	..	500	....	....	....	....	(—750) (166/166)
August	..	(....)	(Recovery of principle completed.)				(—500) (167th i.e. last insta- lment)
September	..	(Therefore, recovery of interest starts in this month i.e. September 1999)					....
October	..	....	....	....	....	....	....
November	..	....	....	....	....	....	....
December	..	....	....	....	....	....	....
2000							
January	..	....	....	....	....	....	....
February	..	....	....	....	....	....	....
Total	..	10,000	....	....	....	....	(—1,25,000) (Progressive)
		(A—16)	(B—16)	(C—16)	(D—16)	(E—16)	

SUMMARY सारांश	7%	7.50%	8%	8.50	9%
(A-1) .. 3,00,000 (B-1) 28,250 (C-1) .. (D-1) .. (E-1) ..					
(A-2) .. 3,00,000 (B-2) 3,00,000 (C-2) 3,00,000 (D-2) 3,00,000 (E-2) 1,88,750					
(A-3) .. 3,00,000 (B-3) 3,00,000 (C-3) 3,00,000 (D-3) 3,00,000 (E-3) 1,96,500					
(A-4) .. 3,00,000 (B-4) 3,00,000 (C-4) 3,00,000 (D-4) 3,00,000 (E-4) 88,500					
(A-5) .. 3,00,000 (B-5) 3,00,000 (C-5) 3,00,000 (D-5) 2,75,000 (E-5) 5,500					
(A-6) .. 3,00,000 (B-6) 3,00,000 (C-6) 3,00,000 (D-6) 1,72,500 (E-6) ..					
(A-7) .. 3,00,000 (B-7) 3,00,000 (C-7) 3,00,000 (D-7) 64,500 (E-7) ..					
(A-8) .. 3,00,000 (B-8) 3,00,000 (C-8) 2,56,000 (D-8) 500 (E-8) ..					
(A-9) .. 3,00,000 (B-9) 3,00,000 (C-9) 1,48,500 (D-9) .. (E-9) ..					
(A-10) .. 3,00,000 (B-10) 2,99,250 (C-10) 41,250 (D-10) .. (E-10) ..					
(A-11) .. 3,00,000 (B-11) 2,32,500 (C-11) .. (D-11) .. (E-11) ..					
(A-12) .. 3,00,000 (B-12) 1,24,500 (C-12) .. (D-12) .. (E-12) ..					
(A-13) .. 2,93,500 (B-13) 23,000 (C-13) .. (D-13) .. (E-13) ..					
(A-14) .. 2,08,500 (B-14) .. (C-14) .. (D-14) .. (E-14) ..					
(A-15) .. 1,00,500 (B-15) .. (C-15) .. (D-15) .. (E-15) ..					
(A-16) .. 10,000 (B-16) .. (C-16) .. (D-16) .. (E-16) ..					
Total .. 42,12,500 31,07,500 22,45,750 14,12,500 4,79,250					

$$\begin{array}{r}
 \text{Formulas IBB} \times \text{Rate} \times 1 \quad 42,12,500 \times 7 \times 1 \\
 \hline
 100 \times 12 \quad = 24,572.92
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 31,07,500 \times 7.50 \times 1 \\
 \hline
 100 \times 12 \\
 = 19,421.87
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 22,45,750 \times 8 \times 1 \\
 \hline
 100 \times 12 \\
 = 14,971.66
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 14,12,500 \times 8.50 \times 1 \\
 \hline
 100 \times 12 \\
 = 10,005.21
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 4,79,250 \times 9 \times 1 \\
 \hline
 100 \times 12 \\
 = 3,594.37
 \end{array}$$

Therefore,
Total interest
payable
(rounded off)

72,566.03

72,566.00

(A)	(B)	(C)	(D)	(E)
7%	7.50%	8%	8.50%	9%
I. B. B. = 42,12,500	31,07,500	22,45,750	14,22,500	4,79,250
Interest = $\frac{1BB \times 7 \times 1}{100 \times 12}$	$\frac{1BB \times 7.50 \times 1}{100 \times 12}$	$\frac{1BB \times 8 \times 1}{100 \times 12}$	$\frac{1BB \times 8.50 \times 1}{100 \times 12}$	$\frac{1BB \times 9 \times 1}{100 \times 12}$
Interest = $\frac{42,12,500 \times 7 \times 1}{1200}$	$\frac{31,07,500 \times 7.50 \times 1}{1200}$	$\frac{22,45,750 \times 8 \times 1}{1200}$	$\frac{14,22,500 \times 8.50 \times 1}{1200}$	$\frac{4,79,250 \times 9 \times 1}{1200}$
Interest = 24,572.92	19,421.87	14,971.66	10,005.21	3,594.37
Rate of Interest		Amount of Interest payable		
Rs.				
@7%				24,572.92
@7.50%				19,412.87
@8%				14,971.66
@8.50%				10,005.21
@9%				3,594.37
				72,566.03

Therefore, Total interest payable at different rates on the H. B. A. of
Rs. 1,25,000=Rs. 72,566.03 i. e.

72,566.00 (Rounded off to nearest rupee.)

Recovery of Interest : (In 42 instalments.)

1999	Amount	Instalment	2000	Amount	Instalment
September	.. 1730	1/42	January	.. 1730	5/42
October	.. 1730	2/42	February	.. 1730	6/42
November	.. 1730	3/42	March	.. 1730	7/42
December	.. 1730	4/42	April	.. 1730	8/42
			May	.. 1730	9/42
			June	.. 1730	10/42
			July	.. 1730	11/42
			August	.. 1730	12/42
			September	.. 1730	13/42
			October	.. 1730	14/42
			November	.. 1730	15/42
			December	.. 1730	16/42
Total	6,920			20760	

	Amount	Instalment		Amount	Instalment		Amount	Instalment
2001			2002			2003		
January	.. 1730	17/42	January	.. 1730	29/42	January	.. 1730	41/42
February	.. 1730	18/42	February	.. 1730	30/42	February	.. 1636	42/42
March	.. 1730	19/42	March	.. 1730	31/42			(Last instalment of interest.)
April	.. 1730	20/42	April	.. 1730	32/42			
May	.. 1730	21/42	May	.. 1730	33/42			
June	.. 1730	22/42	June	.. 1730	34/42			
July	.. 1730	23/42	July	.. 1730	35/42			
August	.. 1730	24/42	August	.. 1730	36/42			
September	.. 1730	25/42	September	.. 1730	37/42			
October	.. 1730	26/42	October	.. 1730	38/42			
November	.. 1730	27/42	November	.. 1730	39/42			
December	.. 1730	28/42	December	.. 1730	40/42			
Total	.. 20760			20760			3366	

(Therefore, recovery of interest will be complete after recovery of last instalment from pay-bill for the month of February, 2003 i. e. before the date of retirement on superannuation (i. e. 1st September 2003) of the Officer.)

परिशिष्ट दोन

वाहन खरेदी काढण्यासाठी वित्तील्या अग्रिमावरील व्याज काढण्याची पद्धत

गृहीत घरलेल्यां बाबी—

(१) मोटार-सायकल खरेदीसाठी दिनांक २५ नोव्हेंबर १९९० रोजी राज्य शासकीय कर्मचाऱ्याला एकरकमी मंजूर करण्यात आलेली अग्रिमावी रक्कम रु. १४,००० आहे.

(२) सरलव्याजाचा दर द. सा. द. श. ८ टक्के आहे.

(३) मुहूलाची वसुली ६० समान मासिक हप्त्यांमध्ये करावयाची आहे. सरासरी समान मासिक हप्ता रु. २३३.३३ असा येतो. म्हणून सोयीसाठी वसुली रु. २३३ प्रमाणे ५९ हप्त्यांमध्ये आणि रु. २५३ च्या ६० व्या हप्त्यात केलेली आहे.

(४) अग्रिमावर सरल दराने देय व्याजाची वसुली एकूण १५ हप्त्यांत करावयाची आहे. सरासरी समान मासिक हप्ता रु. १८९.५३ असा येतो म्हणून वसुली रु. १८९ प्रमाणे १४ हप्त्यांत आणि रु. १९७ च्या १५ व्या हप्त्यात केलेली आहे.

(५) ऑक्टोबर १९९० च्या महिन्याच्या (अग्रीम मंजूर झाल्याच्या तारखेनंतरच्या पुढील महिन्याच्या) पगारामूळे अग्रिमाच्या मुहूलाच्या वसुलीस प्रारंभ करण्यात आला. माहे ऑक्टोबर १९९० चा पगार दिनांक १ नोव्हेंबर १९९० रोजी वितरित कैला.

(६) प्रत्येक महिन्याच्यां अखेरच्या तारखेला देणे बाकी अग्रिमाच्या रकमेवर व्याज देय आहे.

(७) वसुलीच्या प्रारंभापासून वसुली पूर्ण होईपर्यंत कर्मचाऱ्याकडून कोणतीही कसूर (डिफॉल्ट) झालेली नाही.

(८) कर्मचाऱ्याने अग्रिमाच्या मुहूलाची आणि त्यावरील व्याजाची परतफेड अगदी विहित हप्त्यानुसार केली आहे, मध्यंतरीच्या काळात आगांठ रकमेचा भरणा करून परतफेड केलेली नाही.

(९) मुहूलाची आणि त्यावरील व्याजाची संपूर्ण वसुली होईपर्यंत कर्मचारी शासकीय सेवेत होता.

व्याजाची परिगणना

(अ) धर बांधणी अग्रिमावरील व्याज काढण्याची जी पद्धत दर्शविष्यात आलेली आहे ती पद्धत वाहन अग्रिमावरील व्याज काढण्यासाठी सुद्धा अनुसरता येईल (सदर पद्धतीने व्याजाची रक्कम रु. २,८४९.६५ येते).

(ब) वाहन खरेदी करण्यासाठी राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना झावयाच्या अग्रिमावरील व्याजाचा दर हा एकच असल्यामुळे पुढे दर्शविलेल्या सूत्राचा वापर करणे अधिक सोर्डिस्कर होईल.

$$\frac{N(N+1)}{2} \times \frac{M}{12} \times \frac{R}{100}$$

$$\frac{s(s+1)}{2} \times \frac{h}{12} \times \frac{d}{100}$$

Where :

N = Total No. of instalments

s = हप्त्यांची एकूण संख्या

M = Amount of Equated monthly instalments

h = समान मासिक हप्त्याची रक्कम

R = Prescribed rate of interest

d = व्याजाचा विहित दर

(क) वर नमूद केलेले सूत्र अनुसरून व उर्वरित गृहित बाबी विचारात घेऊन वाहन अग्रिमावरील एकूण देय सरलव्याजाची रक्कम काढल्यास ती खाली नमूद केल्याप्रमाणे येते.

$$\begin{aligned}
 & \frac{N(N+1)}{2} \times \frac{M}{12} \times \frac{R}{100} \\
 &= \frac{60(60+1)}{2} \times \frac{233.33^*}{12} \times \frac{8}{100} \\
 &= \frac{3660}{2} \times \frac{1866.64}{1200} \\
 &= \frac{6831902.4}{2400} \\
 &= \text{Rs. } 2,846.62 \\
 &= \text{Rs. } 2,847/- \text{ (Rounded off to next rupee)}
 \end{aligned}$$

(* रु. २३३ असा पूर्णांक घेतल्यास व्याजाची रक्कम रु. २,८४३ येईल.)

परिशिष्ट तीम

अशीम मंजूर करणाऱ्या प्राधिकाऱ्यांसाठी महसूलाच्या भार्याईक मुख्या.

(१) कार्यालय प्रमुखाने/अशीम मंजूर करणाऱ्या प्राधिकाऱ्याने केलेल्या व्याजाच्या परिगणनेचे व त्याच्या वसुलीचे लेखापरिक्षण अधिकाऱ्याकडून लेखा परिक्षण (पोस्ट ऑफिट) होते हे घ्यानात ठेवावे.

(२) अग्रिमाच्या मंजुरीच्या अदेशामधील विविध अटी/शर्ती/बंधने यांचे उचित बेळी पालन होईल हे कटाक्षाने पहावे. कोणत्याही परिस्थितीत शासनाच्या पूर्वानुमतीखेरीज अग्रिमाची/व्याजाची वसुली पुढे ढकलता येत नाही हे लक्षात ठेवावे. अग्रिमाच्या मुद्दलाचे व त्यावरील व्याजाचे हप्ते बांधून देताना नीट काळजी घ्यावी व सर्व वसुली शक्यतो कर्मचारी सेवानिवृत्त होण्यापूर्वी पूर्ण होईल याची दक्षाता घ्यावी. कर्मचार्याला एकूण किती अशीम मंजूर करावयाचा आहे/केला आहे ते, तसेच अग्रिमाच्या मुद्दलाच्या व त्यावरील व्याजाच्या वसुलीसाठी एकूण किती मासिक हप्ते, हप्त्यांची रक्कम किती याचा तपशील मंजुरी आदेशात स्पष्ट नमूद करण्याची दक्षता घ्यावी. (अशीम २/३ हप्त्यात द्यावयाचा असेल तरीही पहिला हप्ता मंजूर करतानाच अशी दक्षता घ्यावी.)

(३) दंडनीय दराने व्याज आकारण्याबाबतच्या अटींचा स्पष्ट निवेश मंजुरी आदेशात न विसरता करावा.

(४) अशीम मंजूर करताना मागणी अर्जदार तदसंबंधीच्या विहित नियमातील व बेळोबेळी निर्गमित केलेल्या कार्यकारी आदेशानुसार विहित सर्व अटी व शत पूर्ण करतो आहे किंवा नाही हे काळजीपूर्वक तपासून पहावे.

(५) ज्याला अशीम मंजूर केला आहे असा कर्मचारी दुसऱ्या कार्यालयात/विभागात बदलून गेल्यास वसुलीत खंड पडणार नाही व आवश्यक त्या कायदेशीर कागदपत्रांची योग्य वेळी पूर्तता करून घेतली जाईल या दृष्टीने दक्षता घ्यावी.

(६) अशीम मंजूर करण्यात आलेल्या प्रत्येक प्रकरणी अर्जदाराकडून कागदपत्र (वैयक्तिक बंधपत्र, प्रतिभूती बंधपत्र, गहाणाखत करारपत्र वगैरे) घेताना सक्षम प्राधिकाऱ्याने नीट काळजी घ्यावी व असे कागदपत्र सुरक्षित जपून ठेवावे. जाभिनदारांची पदनामे, कार्यालये, निवासस्थाने यामध्ये जेव्हा जेव्हा बदल होईल तेव्हा तेव्हा अशा बदलांची नोंदवहीत नोंद घ्यावी.

(७) वसुलीसाठी एकदा हप्ते निश्चित केल्यानंतर त्यात शक्यतो बदल करू नये म्हणजे कोणत्याही स्तरावर कसलीही अडचण भासणार नाही व व्याजाच्या परिगणनेचे व मुद्दलाचे व व्याजाच्या वसुलीचे कार्य सुकर होईल.

(८) कर्मचार्याला/अधिकाऱ्याला मुद्दलाच्या/व्याजाच्या वसुलीपोटी आगाऊ भरणा करावयाचा असेल तर तो मुद्दलाच्या/व्याजाच्या मासिक वसुलीसाठी विहीत केलेल्या हप्त्याच्या पटीतच करण्यात येईल याची दक्षता घ्यावीं म्हणजे हप्त्यामध्ये किंवा परिगणनेमध्ये अडचण येणार नाही.